

GIÁ BÁN	
QUỐC PHÁP	NGOẠI QUỐC
Ước năm 1.500	1.500
Ước tháng 2.000	2.000
Ước tháng 1.500	1.500

Mua bán phải trả tiền trước.
Thư và báo gửi cho M. TRẦN
DINH-Phiên - Ai đăng quảng cáo
về riêng tin thương nghị trước.

TIẾNG-DÂN

HOÀN - THUỐC - KHÁM

LA VOIX DU PEUPLE

Một tuần một lần hai kỳ thứ tư và thứ bảy

Pháp luật sẵn phải
hợp với khuôn mẫu
chân lý và tính chất
sự thật.

(Mirabeau)

PHÁP LUẬT XƯA VỚI TÌNH THÈ NAY

Chúng ta đi ngang qua trước đền chùa miếu võ, thường thường thấy có cái bia đá, dựng đầu hai múi đường, trên bia khắc mấy chữ lớn:

Khuynh cái hạ mã
biểu thị cho công chúng biết chỗ đó là một nơi tôn nghiêm, ai qua đó thì phải xuống ngựa, hạ lưng (dù) để tỏ ý kính sợ. Về thời đại thần-quyền thanh-hành, thì cái bia đá vẫn có ảnh hưởng, song khi đối với mấy hàng người đi dưới này thì mới thấy hiệu lực:

1) Những người có học nhiều, có biết chữ, hiểu cái nghĩa mấy chữ khắc trên bia;

2) Những người có tước vị, phẩm hàm, đi ra có ngựa vồng, dõng; (người mình ngày xưa ít ai đi dõng);

3) Những người có lòng tin ngưỡng và có phận sự qua lại nơi đó (như lúc cúng-tế, hầu chầu v.v.)

Còn ngoài ra phần nhiều trong dân, những người không học không biết chữ thì trông vào cái bia đá đó, tuy chỉ có bốn chữ to tướng mà cũng chẳng khác gì ngó vào rừng rậm, không hiểu cái bia ấy dựng để làm gì; hoặc là kẻ không đi ngựa, không có dõng có lợi gì, thì không có cái gì mà tỏ lòng tôn-kính như trong cái bia đá đã bảo; lại hoặc những kẻ nào không có lòng tin ngưỡng, không tin cái thuyết thần-phật thì cũng không lấy cái bia đó làm đến. Như thế thì bia có hiệu lực gì? (Người lấy phẩm mấy nơi tôn-sùng, có dựng tượng đồng hoặc bia kỷ niệm, thì để cho công chúng vào ra dễ dàng, đứng ai ai cũng được biết: bên A-dông ta mấy nơi đó lại có ý nghiêm cấm ngăn ngừa cho người ta không được vào; hai đường khác nhau, hay dõng thế nào, độc giả thử nghĩ xem.)

Đương lúc thần quyền thanh hành mà hiệu lực cái bia đá đó còn làm chỗ khiêm khuyết như thế, đến như ngày nay đã vào thời đại nhân quyền phát đạt, thì cái bia đó, cơ hồ như không còn có chút gì là hiệu lực nữa. Chúng ta thường thấy các nơi đình chùa ngày nay, không những người Pháp người Tàu người Hoa người Mên họ ngồi trên xe điện xe tay mà đi qua, không khi nào xuống xe, mà cho đến người mình, không kể các bậc tôn học, đi xe qua đó không khi nào ngó đến cái bia, mà đầu người nhà quê có lòng kính trọng, nếu đi xe tay, thì cũng bị lên kéo xe kéo lướt đi mà không kịp xuống. Thế là

cái bia đó ở xã-hội ta ngày nay, đã thành ra một vật cồng kềnh, cung cho mấy nhà điêu-cổ kháo-sát mà thôi, chứ không hợp với tình thế hiện thời, thì dầu có kẻ thế lực đến đâu, cũng không sao buộc cho người ta bảo thủ cồng-kềnh như ngày trước được.

Câu chuyện nhỏ nhỏ như thế, tuy nói ra không khỏi đồng dãi, nhưng nó có thể làm chứng cho vấn đề pháp luật.

Cuộc sinh hoạt của loài người, thì tánh mạng tài sản, là quan trọng đầu tiên, nên đã hợp nhau lại mà thành một xã-hội, tất nhiên phải theo nhân tính, phong tục, vật sản, nghề nghiệp trong xã-hội ấy mà lập ra một cái ước-pháp chung, có giới hạn rõ ràng để bảo thủ quyền lợi cho mọi người, và giữ gìn an-ninh cho xã-hội. Nguyên loài người vì cuộc sinh hoạt giao-lễ với nhau, nên phải có một cái để làm giới hạn, xem đó làm chứng, đương lúc đầu cũng như lời giao với nhau, mà hoặc là thắt gút giây, hoặc khắc vào trong cây gỗ mà ghi nhớ, cũng tự nhiên thiên nhiên mà sinh ra, chứ không có ý nghĩa gì lạ. Song trí người một ngày một mở mang, thời đại một ngày một thay đổi, du mục thời đại, đã khác một ít, từ trường thời-dại mà sang quần-chủ thời đại thì khác đã nhiều. Đến thời đại quân - chủ mà về đời - chuyên chế thanh hành, ở A-dông ta thì Tân-thủy-hoàng mà trong luật pháp, không còn chút gì là căn cứ nơi cái luật thiên nhiên, mà ràng-lãm người lấy ý riêng mà tạo ra. Nói cho đích xác là vì bảo thủ quyền lợi riêng một nhà một họ mà đặt ra những luật pháp đó, chứ không phải là vì công chúng (xem luật nhà Tần như yén-ngôn ngẫu ngữ - các đều đó thì đủ rõ.)

Từ đây trở đi, các nhà đế-vương mấy đời, cho cái luật pháp của nhà Tần là có lợi riêng cho mình, nên bề ngoài thì phở lên rằng nhà Tần là bạo ngược, là vô đạo, mà kỳ thực bề trong thì lợi dụng cái luật pháp khắc đó để áp chế nhân dân. Mặt mặt cho đến đời Càn-long nhà Thanh thời cái độc chuyên chế, đã đến cực điểm, mà trong bộ luật, phóng nhân dân cấm gần như không sót một sợi tóc chân tơ. Hiện nói đến lịch-sử quân-quyền chuyên chế nước Trung-hoa thì đến triều Càn-long là tốt nhất, nghĩa là đến nơi cuối cùng mà dựng vào câu: « vật cực thì

Ngày kỳ cụ TÂY-HỒ

Xưa có chữ trường ca dương khúc,
Tiếng hát thay tiếng khóc mới là hay.

Khám hoai hào kiệt thuở xưa nay,
Khắc vào đá mà cười hừ hừ.
Giới lý Già Sinh (1) bị mả trụ,
Tiếng cầm tử kinh 2: khát nhân.

Khắc đoạn trường hay liễu đoạn trường,
Đạo lý khác hai đường thông với trí.

Màu sắc non sông trời đất, Gã kêu mưa gió đất ngậm thình.
Cụ đi đâu nay đã trải tam tinh,
Mà thế đạo nhân tình in thế mới!

Ái cảm khái, ai kích ngang, ai nhiệt thành hăng hái,
Thiệt vô thanh và bút lại vô linh.
Đêm xuân trường ước ước năm canh,
Hồn mộng gửi trời xanh nước biển.

Tôi thưa cụ, cụ biết chăng chăng biết,
Hải chi nam, sơn chi bắc,
Om tằm gan khôn biết ước cùng ai?
Nặng nguyên lập bi và giới.

Biết bao giờ mới đến đời cho xuôi,
Sỏi cho tôi bấy nhiêu lời.

Người nhớ
(1) Già Sinh tức là Già Nghi, người đời Hán, là một người thanh niên kiêu hãnh, vào một nước sâu trong núi Thái-phổ để dạy Thái tử, một hôm Thái-tử đi chơi bị nạn ngựa chết, Già-Nghi nhậu trách nhiệm vì mình nên buồn mà chết.

(2) Tử-Kinh là một người hay đấu, khi chết có bốn dấu khắc, tỏ ý tiếc cá người cùng đạo.

THÔNG CHẾ FOCH TẠ THẾ

Thống chế Foch đã tạ thế chiều hôm 20 Mars, vào giờ 3 giờ 45 chiều về bệnh đau tim. Bệnh ông bắt đầu từ 14 Janvier, các thầy thuốc đã hết sức dùng hết cái tài kiến học, mà không cứu được. Khi tin ấy ra, cả thành Paris náo nức.

Thống chế Allenby nói rằng Thống chế Foch là một vị võ quan lớn nhất hiện thời. Tướng quân Pershing (người Mỹ) nói rằng Thống chế Foch sẽ được tất cả các nước đã hiệp nhau đánh Đức trọng niệm.

Chính phủ đã định làm quốc tang. Ngày thứ ba 20 thì sẽ làm lễ an táng tại đền Invalides.

phần», như trắng tròn mà phải khuyết, nước tràn mà phải lở vậy.
Nước ta thuở nay theo văn-hóa Tàu, về đường chánh-trị trăm đều cũng mô phỏng theo, nên luật pháp không khác gì Tàu; tuy mấy đời công tu bổ ít nhiều, mà những luật gần đây, phần nhiều theo luật Hoàng-Thanh cả. Những luật pháp đó mà thì hành về thời đại quân quyền thanh hành, thì vẫn công đủ duy trì trật tự, chứ không phải rằng không hiệu lực. Song thời đại đã đổi thay thì tự nhiên những điều cũ, tất phải trái hẳn với tình thế hiện tại; những điều đã không hợp thì không thể nào đứng vào cái lệ sinh tồn; thế mà còn cứ bó buộc muốn giữ mãi lại, thì có khác gì cái bia « khuynh cái hạ mã » nói trên kia đâu.
(Còn nữa)
Minh-Viên

PHỤ-NỮ VẬN ĐỘNG Ở PHÁP

Mới rồi đoàn thể Pháp quốc quốc gia phụ nữ hiệp hội (Union nationale des femmes de France) mới họp Đại hội tại Paris, do bà hầu tước Avril de Sainte-Croix làm chủ tịch. Vấn đề quan trọng nhất trong Đại hội là phụ nữ đầu phiếu. Phần nhiều nước Âu-châu, phụ nữ đã được quyền tuyển cử như dân ông, duy có nước Pháp, từ khi có cái nghị án đầu tiên về phụ nữ đầu p lếu là năm 1901 đến nay thì Nghị viện cứ p lếu đổi luôn. Sau kỳ họp hội này, Hiệp hội phụ nữ đã cử Đại biểu tiếp kiến Thủ tướng Poincaré để đưa một tờ thỉnh nguyện. Hiện kỳ họp nghị này của Nghị viện đương xét cái nghị án về phụ nữ tuyển cử như sau này: « Nghị viện vẫn chủ trương cho dân bà được quyền lợi chính trị ngang với dân ông, vậy xin Chính phủ yêu cầu Thượng nghị viện phải lập tức ghi vào nghị sự án bản luật án của Hội nghị viện đã quyết nghị ngày 7 Avril 1925, cho dân bà được quyền đầu phiếu và bị tuyển cử vào các hội đồng ấp hạt và thị xã ». Chưa biết Thượng nghị viện có chịu thông quá bản luật án ấy không. Nếu thông quá được thì phụ nữ Pháp cũng vẫn còn thua phụ nữ Anh, Mỹ, Thụy điển, Nê uy v. v. vì ở các nước ấy phụ nữ có quyền tuyển cử và bị tuyển cử Nghị viện, và làm Hội đồng ấp hạt.

Sau này xin kể qua những lý do mà các nhà chủ trương phụ nữ tham chính ở Pháp viện đề ra yêu cầu quyền tuyển cử cho phụ nữ. Họ nói rằng:
Nước Pháp là nước đế-xương n an quyền, vậy dân ông có quyền tham chính thì dân bà cũng phải có quyền tham chính. Về thể dục, trí dục, đức dục, dân bà vẫn không kém dân ông, vậy không lẽ lại để dân bà vào hạng vô trách nhiệm và tội phạm.

Pháp luật đối với dân bà rất là hà khắc, như là bắt vợ phải phục tùng chồng, không được tự mình quản lý tài sản riêng. Dân bà phải có được tham chính để yêu cầu sửa đổi các pháp luật bất bình đẳng ấy. Họ phân đối nói rằng: dân bà tham chính thì tại cho gia đình, họ cải lại rằng: dân bà được làm chính trị thì không hại cho gia đình mà giúp đỡ cho dân ông nhiều.

Nhưng dân bà không đi lính! dân bà không đi lính thực, nhưng lại phải sinh đẻ, đó là một trách nhiệm nặng nề kém gì đi lính! Và chẳng công nhiều người dân ông không đi lính mà được đầu phiếu.

Nhưng dân bà chưa đủ tư cách để tham dự chính trị vì chưa có huấn luyện tương đương! Không, dân bà ngày nay cũng chịu giáo dục như dân ông. Có xem những kỳ phụ nữ hội nghị thì thấy rằng phần nhiều dân bà rất chủ ý về các vấn đề chính trị.

Nhưng dân bà hay mê tin, nếu cho họ tham chính thì sẽ giúp mạnh thế lực cho giáo hội! Có ý lý ấy mà cũng không cho dân bà đầu phiếu hay sao? Vì sự những phiên của dân bà mà không cho họ đầu phiếu, đến kỳ rất trái với nguyên lý công hòa. Và chẳng sao lại chặc dân bà ông họ cho giáo hội?

Sau hết họ cho rằng đầu phiếu không những là quyền lợi của dân bà, mà cũng là nghĩa vụ nữa, cái nghĩa vụ đối với quốc gia và xã hội. Có quyền đầu phiếu thì dân bà mới

Trong Thế-giới có bao nhiêu nhật - báo

Sở Quốc tế lao động vừa làm xong bản thống kê số nhật trình trong thế giới có bao nhiêu. Hiện ngày nay bên Đức có tới ba ngàn nhật báo, và bốn ngàn tạp chí. Độc giả bên Mỹ được mỗi ngày đọc hai ngàn bốn trăm tờ nhật báo, mỗi tuần lại được đọc 1 vạn 4 ngàn tạp chí. Ở Pháp có hai ngàn nhật báo, có cả hàng ngàn ra đến 50 vạn tờ. Nước Anh bên có 3000 nhật báo và 2400 tạp chí. Các nước Ý Đại Lợi, Hòa Lan, Đan Mạch có đến một ngàn tờ nhật báo, nhưng Pháp lại xuất bản được 5000 tờ. Nguyên một tỉnh Prague là kinh thành nước Tchecoslovaquie đã được 720 tạp chí. Nếu kể cả trong nước thì đến 2 ngàn tạp chí.

(Ngô Báo)

Các nguyên cơ làm sao mà độc giả mua sách

Có một nhà ăn quán ở nước Đức, muốn khảo cứu những nguyên do vì sao mà các bạn độc giả lại mua quyển sách này hơn quyển khác đã từng kể được rằng:

có thể đem cốt lõi lực mà cung cho sự nghiệp chung. Dân bà mà không yêu cầu cho được quyền tham chính, tức là trốn tránh cái nghĩa vụ rất nghiêm trọng vậy.

Phải, dân bà Pháp yêu cầu tham chính, đó không phải là quyền lợi mà thôi, mà cũng là nghĩa vụ. Trong hơn 30 nước trên thế giới, hơn 160 triệu dân bà đã được quyền tuyển cử, mà nước Pháp còn chưa có 1 cái mà các cô Pháp đòi quyền vẫn phải.

Nhưng ta đừng bàn quan mà xét, trong xã hội từ trên đến dưới không phải ai cũng quyền lợi ngang nhau. Xã hội ngày nay, ở nước nào cũng vậy, đã rõ ràng chia ra hai giai cấp khác nhau, một giai cấp hữu sản là hạng thượng lưu và trung lưu, và một giai cấp vô sản là hạng hạ lưu. Các bà cô: có ở trong Hiệp hội phụ nữ này toàn là về xã hội thượng lưu và trung lưu, bà chủ tịch là chính mà bà qui tộc. Họ yêu cầu chẳng nữa cũng chẳng qua là yêu cầu cho phường họ, chứ đại đa số phụ nữ vô sản kia sẽ hưởng được gì không? Tầng xã hội nào yêu cầu của họ mà thành tựu, phỏng sử dân bà có được cả quyền tuyển cử và bị tuyển cử vào Nghị viện như các nước Anh Mỹ nữa, thì những người được cử vào Nghị viện cũng chỉ là những kẻ cò tiền, họ vẫn sẽ hết sức hăng hái mà tranh quyền với dân ông, nhưng cái sinh hoạt khổ nạn của hàng triệu người phụ nữ nghèo cực kia, ai mà nhìn đến!

Nhưng việc ấy là việc nước Pháp, mình chẳng dính líu gì. Song kỳ giả viết bài này là vì thấy có ít người trong phụ nữ nước ta đối với phụ nữ tham chính cũng rất nhiệt thành, kỳ giả phải nói rõ cái ý nghĩa phụ nữ tham chính để các chị các cô chờ nên ngộ nhận. Cũng có trường hợp năm ào dân ông để đòi cho bình đẳng bình quyền. Ông dân ông của ta có quyền gì đâu mà đòi họ. Giả sử có được hoàn toàn bình quyền với dân ông nữa thì cái địa vị của p v nữ ta đã hẳn thay đổi được một mấy gì chưa?

Cải biến pháp giải quyết vấn đề phụ nữ ở nước ta là ở chính trị và xã hội chứ không phải riêng một vấn đề nữ quyền!

Vệ Thạch

Chuyện vật

18,1 phần trăm (18,1%) độc giả tìm mua sách là vì nghề theo lời bình phẩm và tán tụng trong các báo chương; 14,2 phần trăm theo lời các bạn bè, giới thiệu; 13,8 phần trăm vì đã nghe tiếng tác giả và đã đọc các sách của tác giả làm trước nên bây giờ muốn xem cuốn sau. Các đơn quảng cáo phân phát ra cho mọi người thì chỉ giúp được 9,8 phần trăm mà thôi, còn catalogues thì được 6,7 phần trăm. Những cách gián tiếp trong các hiệu sách có thể phụ vào trong 8,6 phần trăm, còn các yết thị của hàng sách chỉ được 5,2 phần trăm.

Có người mua để khảo cứu riêng, số ấy được 4,7 phần trăm. Các quảng cáo trong các báo được 4,8 phần trăm, còn trong các cột báo chương mà ngụy ý vào (faire allusion) thì bán được 3 phần trăm; các diễn văn để quảng cáo, giúp được vào 2,8 phần trăm; những đoạn rút nguyên văn trích vào trong các báo và sách khác (citation) được 2,6 phần trăm; những người vì mặt tác giả mà mua, được 1,3 phần trăm; còn các nguyên cơ khác 5,4 phần trăm.
(Thần Chung)

THƯỜNG THỨC

THANG NƯỚC (cluse de navigation)

Trong bài « đập nước » (barrage), kỳ giả đã nói, sau khi hoàn thành, đập nước sẽ ngăn sông ra hai đoạn và mặt nước khác trên sẽ cao hơn mặt nước khác dưới.

Ở thượng đình đập nước (crête du barrage) nước chảy rất mạnh, do bề qua lại nhiều bề nguy hiểm. Vậy muốn sự giao thông ở trên thủy đạo khỏi bị cản trở, thời ở bên cạnh mỗi đập nước, người ta phải làm một cái thang nước (cluse de navigation).

Bình diện (plan) thang nước tựa chữ « n » (1); bốn góc có cột to (bajovers); ai bên có đường còi, mặt trước mặt sau đều có cửa sắt hoặc gỗ rất chắc. Ở dưới có « nhật » (2), tức là cái bàu nước (sas). Bàu nước phải làm to hay nhỏ là tùy theo ở nơi nào bề thượng ngả qua lại trên sông.

Các cửa thang nước thường vẫn đóng, nước ở bàu không thông được với nước sông, mặt nước ở trong và ở ngoài vì lý ấy mà khác nhau. Nay vì dự có một chiếc đò muốn từ khúc trên xuống khúc dưới. Người canh thang nước (récluseur) thấy đò thời phải mở cửa trước ra ngay; nước ở bàu (sas) bên thông với nước ở khúc trên; mặt nước ở bàu dần dần sẽ cao bằng mặt nước ở khúc trên. Khi ấy, đò sẽ đi vào bàu, rồi người canh thang nước sẽ đóng cửa trước lại và mở cửa sau ra. Nước ở bàu lại thông với nước ở khúc dưới, mặt nước ở bàu dần dần lại sẽ hạ xuống bằng mặt nước ở khúc dưới. Khi ấy, đò sẽ đi ra khỏi bàu nước, nghĩa là đã đi qua khỏi thang nước mà không phải sợ nguy hiểm.

Lại có nhiều nơi tuy không có đập nước mà người ta cũng phải làm thang nước, vì có thác nước tự nhiên (chute naturelle) lớn quá khiến sự giao thông trên thủy đạo phải nguy hiểm. Mặt nước ở các bên cũng lại rất khác nhau, vì vậy nên đường kênh Suez (canal de

ANNAM LỊCH SỬ

HÃY NÊN

HÚT THUỐC LÁ

JOB

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KY

HUẾ

Sẽ có một sự thay đổi trong học giới

Gần đây Chánh-phủ có giấy hỏi ý kiến nhà học về việc này: Nay ở Trung-kỳ chánh phủ muốn mở một trường Trung học Pháp Việt (thường gọi là Tú tài bản xứ), nhưng vì ngân sách có chừng nên không lấy phí vào đầu, vậy định rằng phí khoản về cấp Tiểu học (enseignement primaire) sẽ để về các xã dân chịu, hoặc lấy một cách nào ngoài ngân sách, còn phí dùng về Tiểu học trước nay đem đóng về trường Trung học ở Huế. Hiện nay học sinh đang chờ ý kiến của các đốc học ở Trung trường Tiểu học để báo cáo lại cho Chánh-phủ.

N. N.

Tiểu long thương đoàn

Báo Tiểu-chung số 54 ngày 21 Mars có đăng một bài lai cáo của một người nói chuyện về Tiểu-long thương đoàn và bày tỏ một vài điều k.uyệt điểm. Sau bài Tòa-sở nói thêm rằng Tiểu-long thương đoàn là một công-tý, nhưng ở trong thì ông Trần-quang-Huy chủ trương hành động. Tiểu-chung lại có nhắc rằng ông Trần-quang-Huy ký lực là người làm chủ nhiệm tạp chí Hữu-thanh ở Hanoi trước. Hữu-thanh là cơ quan của lễ-hội tư-xã, công-tý này là một công-tý rất nhiều vốn trong các công-tý Annam đương thời. Nhưng trong công-tý bị có nhiều người bất chính mà đến nỗi công-tý tan nát, tạp chí Hữu-thanh cũng đóng cửa. Biết bao nhiêu bà con ngoài Bắc đã bị thiệt hại nhiều vì liên công-tý đã thành mây khói. Trong công-tý khi ký thì chánh ông Trần-quang-Huy

Lê-dực Kim

và ông Nguyễn-mạnh-Bồng cầm quyền. Số sách của thư xã thì mất hết.

Mấy lời Tiểu-chung nhắc đó vẫn có sự thực. Nay ký giả xin nói thêm rằng người chủ trương Tiểu-long thương đoàn nay không phải là ông Trần-quang-Huy mà là ông Trần-quang-Đoàn. Ông Đoàn là ai? Ông Trần-quang-Đoàn ngày nay tức là ông Trần-quang-Huy ngày trước. Vì ông đã đổi tên như vậy nên bà con ít ai biết ông. Nay xin nhắc lại để bà con được rõ.

Thần-nhân

THANH-HÓA

Lại gương mờ phạm

Vừa rồi ký giả có về Thiệu-hóa (vị quê ở Thiệu-hóa) có nghe nói nhân dịp Tết này, thầy T. v. Đ. bắt các học sinh góp mỗi cậu 050 để làm hoành-phí mừng thầy. Số tiền đó thầy đưa về tỉnh báo tự làm (quê thầy ở cửa Hậu Thanh-hóa); nhưng có 24 cậu mà phần nhiều lại nhà nghèo, nên chỉ chỉ thu được 105. Số học sinh không đủ làm bức hoành-phí cho vừa ý muốn của thầy nên thầy góp thêm mỗi cậu 030. Vì vậy mà nhiều cậu phải bỏ học.

Nguyên do cái hoành-phí như thế, treo lên nhà ngõ, không biết lương tâm thầy có lấy làm vinh không mà làm cho anh em học sinh phần nhiều phải bỏ học?

Tư-nguyên

QUẢNG-TRỊ

Ông già đánh nằng dàu

Ở làng Thạch-Hàn (gần tỉnh) hôm 10 Mars, có xảy ra một cuộc « Ông già đánh nằng dàu ». Thi Cuộc về làm đầu ông nọ đã 4,5 năm chịu biết bao nỗi cay đắng. Ngày nào ông cũng kiếm chuyện chửi mắng. Nhưng vì cái kiếp làm đầu của phụ nữ ta như vậy, nên thi Cuộc cũng bầm bưng theo chiều (l). Hôm 10 vừa rồi vì kiếm không ra người đi làm có đầu, nên Thi-Cuộc bèn cháu ông đi làm giùm với mình. Ông thấy bảo cháu ông, ông liền then các cửa nhà lại, rồi lấy dây đánh cho đến nỗi lỗ đầu chảy máu. Người chồng chỉ ta sự ông phải tội, lại giận gây đánh thế cho ông. Lúc chỉ ta mở

cửa thoát được thì máu mũi đầy mũi, đầu sưng óc lỏ, không còn gì là giăng con người nữa.

Xưa nay tục « là gia nằng dàu » thì ai đã từng thấy, chứ chưa hề thấy ai như bác này vậy. Cái kiếp « làm đầu » ở xã hội ta như thế đó! Chỉ em nghĩ sao?

Thương tâm.

TOURANE

Hội Đà thành Trường xuân lương từ làm lễ khánh thành

Hội Trường xuân lương từ là hội của anh em lao - động ở Hàn mới được quan khâm cho phép thành lập. Mục đích của hội này cũng như các hội tương tự khác. Ngày 10 Mars hội kỷ thiệc tiệc trà để làm lễ khánh thành tại nhà hội quán. Có quan Đốc lý chủ tọa, và nhân dân thành phố đến dự lễ rất đông. Theo lệ thường ông Nguyễn-v-Tùng là danh dự hội trường đọc bài viển văn, quan đốc lý đáp lại và ông Nguyễn-ngọc-Thái là hội trưởng có bày tỏ mục đích hội và cảm ơn các người đến dự lễ. Xong tiệc có chụp ảnh để làm kỷ niệm.

Hiện nay hội viên được hơn 160 người; trong hội sắp đặt có thứ tự. Nếu như anh em lao động mà tổ chức thêm ra lớp học rồi để rộng đường nghe thấy cho cái tư cách hội lao động này có thực tế hơn các hội khác thì hay lắm.

LỜI CẢM TẠ

Bản hội chúng tôi rất lấy làm cảm tạ lòng quý hóa của các vị cũng các vị hội đã đến dự lễ khánh thành của bản hội ngày 17 Mars vừa rồi, kể tặng vật này người cho món nọ; thế đó rõ ràng quý vị nghĩ có lòng chiều chuộng đến bản hội chúng tôi đương lúc khó khăn này.

Bản hội chúng tôi có lời cảm tạ thanh tình của các ngài và nếu trong khi đông đảo có điều gì sơ sót xin các ngài lượng thứ cho.

Trường-xuân lương từ-hội

QUẢNG-NAM

(QUÊ-SƠN)

Khâm nhà

Cách đây mấy hôm, tòa sứ Fainoo hiệp đồng với tỉnh phái và quan huyện Quế sơn đến xét nhà ông Hà-quang-Diện (nguyên giáo

học và có làm báo Kịch - trường Saigon) ở tại nhà ông thuộc huyện Quế-sơn.

Trong khi khâm, xét xong thì có lấy các giấy mà và sách vở nhưng nghe đầu không có cái gì quan hệ. Ông Hà-quang-Diện bị giải đi xuống Huyện, ra tỉnh rồi xuống Sứ, hiện nay chưa biết công chuyện kết quả ra thế nào.

Biết chuyện.

(TAM-KY)

Sòng đánh bạc bị bắt.

Đánh bạc mà bị bắt thì ai nghe cũng cho là đáng. Mới đây ở nhà anh chánh L làng Bàn-thạch có một đám bạc bị quan Phủ bắt được, bị đem phạt tù. Nghe đầu quân bạc có vài mươi người mà bị bắt thì đông lắm. Vậy người nào có xác trạng thì bị phạt bị giam đã đành, còn kẻ bị vu, thì được sớm tha về, mới khỏi trái cái lẽ công bình vậy.

Người Tam-ký lai cáo QUANG-NGAI

Ma ám! ma ám!

Hiện nay ở thành phố Quảng-ngãi có anh phòng thành T. hay sai cử liti bắt dân bà con gái về bắt giam rồi gia cho hai tiếng « đi lậu » và dọa đem đi nhà thương lực-xuy. Ôi! lạ gì dân là con gái n! à quê có tình hay mắc cỡ, nghe đến tiếng « lực-xuy » thì có chịu được đâu, nên bao nhiêu bạc cũ mua cho rồi... Cách kiểm tra của anh Phòng-thành này nghĩ cũng khéo léo lắm nh! ? Bà con ta có đi chợ thì găng đi sớm đừng về sớm, nếu rồi có lỡ đường thì cũng tìm nơi nghỉ, đừng đi lối lối thành phố mà phải ma ám chứ không chơi!

Ấn trà lai cáo.

(NGHĨA HẠNH)

Bài văn ông Tú nào thế?

Mới đây ký giả có đi qua tiệm thuốc Xuân-an ở tổng Thuận-an, Huyện Nghĩa-hạnh, được nghe một bài văn « Tiền hiệp tự » của một ông Tú nọ.

Nghe cái đề này ai cũng tưởng là ông Tú nào làm bài văn để sinh lời bài « Tiền hiệp tự » đăng trong một số báo Tiếng-dân trước, ai để đầu lại lật bài đó mà sửa đổi một đôi câu thành lời cái dốt ra. Như câu: « Tinh từ (trời nam, máu me thì dục Lạc », thì sửa lại là: « Tinh từ... giáng sinh đất Bắc, (chữ Giáng sinh của ông hay chưa!)

Lại như câu: « Có kẻ say mây cuộc nguyệt... » ông sửa lại là: « Xôi kinh ngũ sứ, chiêm bái vàng mà vang về hiệu trung ». Biet bao nhiêu người chiêm bái vàng mà không hiểu không trung, ông không thấy sao?

Đồ là dân văn cái mà thôi còn ngoài ra nhiều lắm. Sau bài ký tên: Ta tại Hanoi làm cung phụng Nguyễn... ký.

Gom tập 1 đã làm không được, thì để đem nguyên văn của người ta mà đọc, sao lại cả gan đem của người ta bôi lọ vào mà tự xưng là của mình! Cái quái vật trong làng văn, ta thấy luôn luôn, chán thật!

C. S.

KON-UM

(AN-KHÊ)

Một bản người Annam

Trong số báo trước đã đăng tin Mọi hành hung ở An-khê, nay lại có tin rằng chánh phủ đã cho một đội tàu bay trên các vùng có dân Mọi ở và đã liên xuống 48 quả bom;

BẮC-KY

HÀ-NỘI

Thứ thuế 2% ad valorem

Kể từ ngày 1er Avril 1929, sẽ cho thi hành tại cõi Đông-dương đạo chỉ ngày 3 Janvier 1929, đặt thứ thuế 2% ad valorem vào các hàng hóa, hoa quả, các đồ vật nhập cảng vào xứ Đông-dương, hoặc các thổ sản xứ ấy.

(Trung-Hoa 16 Mars)

Tra chữ học trở

Lại có tin rằng: Theo giấy ủy quyền của quan Dự thẩm Tòa án, sĩ Mật thám đã thông tin đi các trường để xét tự dạng của học trở. Việc này chắc cũng có quan hệ với việc ăn mạng Bazin.

(Lược trích T. N. 22 Mars).

LAO-KAY

HỘI-KIN

Năm người bị bắt ở Lao kay

Theo lệnh quan Chủ-tịch Hội-đồng Đề hình, sở Cảnh sát Lao kay đã bắt năm người kể tên sau đây bị cáo là can dự vào việc hội kín:

1. Nguyễn văn Kỳ, 35 tuổi, thư ký Lục lộ Lao kay, quán ở Bình

tục (Trung kỳ).

2. Vũ đức Kiên, 26 tuổi, thư ký Lục lộ Lao kay, quán làng Yên vỹ, tỉnh Hưng yên;

3. Trương dân Thân, khản hộ Lao kay, quán làng Phúc yên, tỉnh Hà đông;

4. Chu phúc Lai, 29 tuổi, đốc công nhà máy điện Lao kay, quán làng Nhuế giang, tỉnh Hưng yên;

5. Trần tử Anh, 24, thư ký sở Thương chánh ở Lao kay, sinh ở phố Paul Bert, Hanoi.

Năm người ấy đều đã bị giải về Hanoi, hiện đương giam trong nhà pha hỏa lộ để xét hỏi.

Còn một người nữa trong bọn ấy, tên là Trần ngọc Liên, cũng ở Lao kay trước, thì đã dời đi nơi khác rồi, hiện chưa biết được.

(T. N. 20 Mars)

CAO-MÊN

KRATIE

Lính thổ giết tù

Chiều hôm 6 3 một đám lính nhưn chừng hai chục người đang lần cái vòng bằng gió rất nóng, cao chừng 1m.50 ở trước nhà đèn.

Vai chực tội nhưn Trung tức phần nhiều ồm yếu lần không nổi, cái vòng cứ xiết qua xiết lại, chủ cai thì miệng cười, tay cầm gậy bẻ bẻ đầu mỗi người tù, mấy người kia phải hoảng ai cũng muốn tránh cho khỏi cây gậy bẻ bẻ nên xô về

một bên, cái vòng gỗ đỏ xuống một cái « rầm » người tù bị đánh đó chạy không kịp nên vòng đỏ xuống nhảm đầu, óc vỡ ra ngoài hòa lẫn với máu, ngó thấy ai cũng phải lạnh mình. Vòng lên người tù không nạn kia bỗng đã lia khỏi xác, máu trào ra hòng.

Tội nghiệp thay! Ngay lúc ông có đi ngang ngang lại ngó và nói: « Transporte - le à l'hôpital ». Nói rồi ung dung lên xe máy đi thẳng, không thấy bởi Lan gi.

Lan Thanh

(T. C. ngày 18 Mars.)

NAM-VANG

Cả tụi Tây lai đánh học trở Annam

Độc Tây lại phạt học trở Annam ở trường Hà-nghe (mécancien) Nam-vang, trở V. lên lớp học chung với tụi Tây lai. Ngày 9 Mars vừa rồi, khi viết dictée, không hiểu vì

cớ sao đó, trở V. với một tên Tây lai cãi lộn. Tan học, ra cửa trường, tụi Tây lai muốn gây sự đánh nhau với học trở Annam, vì có người can mới thôi.

Chắc là tụi Tây lai này lúc về nhà có bàn riêng với nhau, nên chỉ buổi chiều lúc sắp tới giờ học, học trở Annam xúm lại gốc cây có bóng mát ngồi chơi, thì một tụi Tây lai kéo đến đánh lộn, rồi tất cả Tây lai trong trường đều kéo ra đánh hoi. Thương hội cho bọn

HỘI KHÔNG THÀNH LẬP

Tên tôi là Nguyễn văn Chiêu có ủy quyền cho M. Trần nguyên Phú đi kêu gọi phần vào hội Nguyễn văn Chiêu ở c. a Tourane.

Tôi ủy quyền cho M. Trần nguyên Phú kêu gọi phần, chứ không phải kêu gọi phần của M. Trần nguyên Phú. Vì theo luật nhà nước thì khi hội chưa thành lập, không ai có quyền nhân tên của phần, tiền ấy người kêu gọi phần gọi là nhà băng cũng một lần với cái giấy nhận vào phần hội.

Khi nào hội thành lập rồi thì đại hội đồng mới ủy quyền cho người thay mặt hội nhân tiền ấy.

Vì hội Nguyễn văn Chiêu không thành lập được, nên chỉ tôi có lời giao này: nếu ai có đưa tiền, hoặc có giao thiệp với M. Trần nguyên Phú về việc hội này, thì xin hỏi M. Trần nguyên Phú chứ tôi không chịu trách nhiệm.

NGUYỄN VĂN CHIÊU

Garagiste à Tourane

XE ĐẠP

KIỀU NĂM 1929 ĐÀ VẴ
giá từ 28\$ đến 68\$00

MARQUE: HONG-BANG, LAC-ONG, LE COQ, ROYAL ALCYON, LUCIFER DIAMANT, C.D.G. D'OR, L'UNIQUE, SIE E.T.H. NE. MORO, Pédicel, déphani NEW EMPRESS (sans marque automoteur) Gui 0505 Timbre de l'Etat

TRÚC-THÀNH

50, rue Negret (Cité Nam) - HANOI

HÔNG-HIÊN ĐỀ-CHẾ

DIỄN NGHĨA

(CHUYÊN TÀI)

Dịch - giả: SỞ-NHÂN-TỰ

Số 23

CHƯƠNG THƠ CHÍN

THU XẾP VIỆC QUÂN

II - VIỆC THIÊN HẬU Ở QUẢNG ĐÔNG

Là Tổng thống lên ngôi, về mặt địa cuộc này về gần lòng, nhưng ở Tô nguyên, Hò nam và nhất là Quảng đông, việc quân còn đương rã rỏi. Dân quân ở các nơi vì tình Quảng đông, song cũng vì xung đột về bộ phận riêng, cho không có kích liệt chiến đấu gì. Sự đánh nhau là tại là quân Vân nam, quân Quảng tây cũng quân Quảng đông giao chiến nhau, nguyên từ Quảng tây độc lập, Tổng tư lệnh do nhĩ quân Vân nam là Lý Hết Quân liên hợp với quân

Quảng tây, định kéo quân do địa phận Quảng đông mà ra Giang tây, đi đến Triệu khánh. Thương dân Quảng đông sợ quân ngoại vào địa giới mình, thì không khỏi xung đột, nên đánh điện xin đi đường khác, đừng vào địa giới Quảng đông. Long từ Quang cũng điện cho Sầm tư lệnh yêu cầu như thế; hai bên thương lượng với nhau. Xảy được tin Viên thế Khái tại tỉnh Sầm tư lệnh khai quân về Hết nghị bản rằng: Viên đầu ta thế mà bon bề chế ở Bắc kinh còn mạnh nên quân Bắc phạt, có một mục tiêu khác. Đường lúc đó Long từ Quang đã thương với Vân Quê đi đường Bắc giang, nên họ lãnh sắc cho các quân rằng: đã cùng với quân Vân Quê ước định đường đi rồi như có kẻ nào mưu phản Vân Quê mà vượt qua cơ Tam Thủy thì cứ phát súng đánh ngay, không cần hỏi tra nọ. Vì thế nên một đạo quân Vân nam do Trương khai Nha thống suất đi đến Thanh viễn và Thanh châu, bị các Thổ

trương đông đưa thành cự lại. Quân Vân nam không chỗ trú và không tìm mìn được vật thực. Được tin ấy, Sầm tư lệnh có điện cho Long từ Quang chiến liên cho thỏa hợp. Tương tri với nghị, chưa giải quyết được, nên hai bên quân sĩ có xung đột nhau, gây ra sự đánh. Quân Vân nam chiếm lãnh Thiệu châu từ đó hai bên đánh nhau lung tung. Trong lúc giao chiến, Trung ương Chánh phủ có điện cho Sầm tư lệnh cũng Long từ Quang, thiết pháp điều đình. Ngày 6 tháng 7, mang Lạc vinh tỉnh làm Đốc quân Quảng đông; Chấn khánh Lạc làm Tỉnh trưởng mà phái Long từ Quang làm Đốc biện Lương quảng Khodng vu, mà sắc Lý Hết Quân về kinh. Song trong buổi chiến tranh, điện tin chậm trễ, nên hai bên vẫn đánh nhau. Các đạo quân các tỉnh miền Bắc muốn trả thù tương lấy cơ hội mà giải quyết việc Quảng đông, điện tin chậm trễ, nên hai bên vẫn đánh nhau. Các đạo quân các tỉnh miền Bắc muốn trả thù tương lấy cơ hội mà giải quyết việc Quảng đông, điện tin chậm trễ, nên hai bên vẫn đánh nhau. Các đạo quân các tỉnh miền Bắc muốn trả thù tương lấy cơ hội mà giải quyết việc Quảng đông, điện tin chậm trễ, nên hai bên vẫn đánh nhau.

đương lúc bị thương ngay cấp song nhờ trước đã có điện cho Chánh phủ xin giải binh quyền. Lạc vinh Đình xin điện rằng sẵn có phụng thư tự ty Quảng đông, sức cho Quảng tây đánh chiến. Ngày 11 là Tổng thống nghiêm sắc cho song phương tức thời đình binh không được kháng lệnh và phải cho Tái Trấn Bổng làm Tuần duy tại Quảng đông và Phúc kiến. Ngày 25 có lệnh sắc khải ký ban giao. Long từ Quang giao ân tỉnh trưởng cho Chấn khánh Lạc, song không chịu giao quân trấn và điện cho Chánh phủ xin miễn thuế, trong có đến cuối năm là trong mấy tháng này, quân hương đã phải đến trăm tám mươi vạn mà hương khải cũng ngưng số ấy cả thấy cần ba triệu đồng 3000000000. Các điều kiện đầu chuẩn y được duy có khoản quân nhĩ dĩ Chánh phủ không lấy dân mà cung cấp, nên Long từ đông đông mãi không chịu giao. Sau chánh phủ thôi xue tuần, đến ngày 10 tháng 9 mới giao lãnh xong. Đó

là việc Quân sự ở Quảng đông.

III. VIỆC QUÂN SỰ THIÊN HẬU Ở TỬ XUÂN

Quân sự ở Tử xuân từ tháng 4 có nghị định đình chiến hai bên vẫn giữ trận địa, không xâm phạm nhau. Từ tuần tháng 5 Xuân Tuy tuyên cáo độc lập, Tào Côn có điện cho Trần Huan ước nhân đình chiến, đồng theo dân ở toàn quốc mà giải quyết Quốc gia hòa khí. Kể đến là Tổng Thống kh nhiệm thông lệnh cho các phái quân đội khắp kỳ triết về Tả là Quân sự ở Tử Xuân có thể không phải sinh sự đánh đập được. Đề dân Chấn Tuấn nhân Viên Tổng thống mang làm Đốc lý Quân vụ Tả Xuân, Chấn Tuấn muốn thì lnh lự nhiệm phải quân trước kéo đi có ý muốn đánh lấy tỉnh lỵ. Đến lúc Viên là thế rồi mà các tẩn quân mới không thôi. Vì thế nên bên này phải phòng cự lại mà thành ra đánh nhau. Các tẩn thương có cả đại biểu đến đình nhưng không chịu giải gì. Lãnh sự Anh và lãnh sự

Pháp ở thành đó thấy sự đánh nhau rành rành tại sân của ngoại thương cũng bị thiệt hại, nên có do Chấn và Trần, khuyên theo cách hòa bình giải quyết. Trần đã tuyên ngôn rằng, đại Chấn đến thành thì Trần liền thôi. Sau vì Chấn Tuấn điện lại bức hạn phải thôi xuất trong ba ngày đến này nđi giận, không chịu thôi nhượng, nên lại trở xang ra chiến đấu như trước.

(Còn nữa)

Cho vay

XIN HỎI THẺ LỆ TẠI :

上海十寶

一、珍珠粉 二、珊瑚粉 三、琥珀粉 四、瑪瑙粉 五、翡翠粉 六、鑽石粉 七、寶石粉 八、金粉 九、銀粉 十、銅粉

Là một thứ thuốc trị các chứng sốt rét rất thần hiệu

Hiện thuốc PHAM - DOAN - ĐIỀM ở TOURANE được độc quyền trữ và bán tại ĐÔNG - DƯƠNG

https://t